

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJO VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO PRAŠYMO IŠTIRTI LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALSTYBINĖJE TARNYBOJE ĮSTATYMO NUOSTATŲ ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI DALIES PRIĖMIMO IR ATSIŠAKYMO NAGRINĖTI JO DALĮ

2018 m. rugsėjo 20 d. Nr. KT18-S8/2018

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvartė pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą Nr. 1B-19/2018.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Konstituciniame Teisme gautas pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymas „ištirti ar:

(1) Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2018-01-01) 2 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, atitinka iš konstitucinio teisinės valstybės principo išplaukiantį teisinio aiškumo principą;

(2) ar Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 5 straipsnis tiek, kiek jame nenustatytas teisinis reguliavimas, susijęs su asmenų, dirbančių

viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, deklaracijų pateikimo terminais ir deklaravimo pareigos trukme, atitinka iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančius vidinės teisės sistemos darnos ir teisinio aiškumo principus;

(3) Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 10 straipsnio 1 ir 2 dalys tiek, kiek jose nustatyta, kad deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami viešai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje, atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsnį ir konstitucinį proporcingumo principą.“

2. Pareiškėjas dėl ginčijamo teisinio reguliavimo atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai į Konstitucinį Teismą kreipėsi sustabdęs administracinės bylos nagrinėjimą. Šioje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimo, kuriuo asmuo, nepateikęs privačių interesų deklaracijos, pripažintas pažeidusiu Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – ir Interesų derinimo įstatymas) 3 straipsnio 2 dalies, 4 straipsnio 1 dalies nuostatas, teisėtumo. Minėtose Interesų derinimo įstatymo nuostatose, be kita ko, įtvirtinta, kad valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo privalo deklaruoti privačius interesus pateikdamas privačių interesų deklaraciją.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

3. Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ (su 2014 m. gegužės 8 d. pakeitimais) 1 dalyje, kurios atitiktimi iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui abejoja pareiškėjas, nustatyta:

„Asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, – valstybės politikai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai, teisėjai, žvalgybos pareigūnai, profesinės karo tarnybos karininkai, asmenys, dirbantys valstybės ir savivaldybių įmonėse, biudžetinėse įstaigose ir turintys administravimo įgaliojimus, asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, Lietuvos banko darbuotojai, turintys viešojo administravimo įgaliojimus (atliekantys finansų rinkos priežiūros, vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų nagrinėjimo ne teisme funkcijas ir kitas viešojo administravimo funkcijas), akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei, vadovai ir vadovų pavaduotojai, taip pat kiti asmenys, turintys viešojo administravimo įgaliojimus.“

Taigi Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta asmenų, dirbančių valstybinėje

tarnyboje, kurie pagal Interesų derinimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalį, be kita ko, turi pareigą deklaruoti privačius interesus šio įstatymo nustatyta tvarka pateikdami privačių interesų deklaraciją, sąvoka.

4. Pareiškėjas abejoja Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies atitiktimi iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui tiek, kiek minėtoje nuostatoje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus.

4.1. Grįsdamas šią savo abejonę, pareiškėjas prašyme nurodo, jog pagal ginčijamą nuostatą tam, kad asmuo būtų laikomas dirbančiu valstybinėje tarnyboje, pakanka, kad asmuo, dirbantis viešojoje įstaigoje ir asociacijoje, turėtų vidinio administravimo įgaliojimus, taip pat kad viešoji įstaiga ir asociacija gautų lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų. Tačiau, kaip pažymi pareiškėjas, Interesų derinimo įstatyme nėra nustatyta, kokio pobūdžio yra šios lėšos (asignavimai, parama ar kt.), kokiems tikslams jos skiriamos, taip pat nėra konkrečiai nustatyta, kad šios lėšos turi būti skiriamos tam tikroms viešosioms paslaugoms teikti, kokia turėtų būti minimali tokių gaunamų lėšų suma, dėl kurios atsirastų pareiga taikyti Interesų derinimo įstatyme nustatytas prievoles. Todėl, pareiškėjo manymu, pagal galiojantį teisinį reguliavimą iš esmės susidaro tokia situacija, kad į Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies taikymo sritį patenka visos viešosios įstaigos ir asociacijos, kuriose dirbantys asmenys turi vidinio administravimo įgaliojimų ir kurios gauna bet kokių lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų bet kokiems poreikiams patenkinti, t. y. netgi tiems, kurie visiškai nesusiję su viešųjų paslaugų teikimu (pvz., iš valstybės biudžeto gauna 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio paramą).

4.2. Taigi, nors pareiškėjas prašyme nurodo, kad ginčijama Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostata prieštarauja iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui, nes nederą su šio įstatymo paskirtimi – siekiu užtikrinti viešųjų interesų apsaugą ir skaidrų, nešališką sprendimų, susijusių su viešųjų interesų įgyvendinimu, priėmimą, iš pareiškėjo prašymo ir jo nagrinėjamos administracinės bylos medžiagos visumos matyti, kad pareiškėjui abejonių kelia ginčijamu teisiniu reguliavimu pateiktos sąvokos aiškinimas ir šio reguliavimo taikymo jo nagrinėjamoje administracinėje byloje apimtis. Pažymėtina, kad pareiškėjas siekia išsiaiškinti, kaip, atsižvelgiant į minėtus Interesų derinimo įstatymo tikslus, turėtų būti suprantama šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąvoka „asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje“ tuo požiūriu, kiek joje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus. Tačiau pareiškėjas prašyme nepateikia argumentų, kodėl jam kilę teisinio reguliavimo neaiškumai negali būti pašalinti taikant ir aiškinant teisę, *inter alia* teismams nagrinėjant konkrečias bylas, taip pat

argumentų, kad jam kilę teisinio reguliavimo neaiškumai yra tokie, kad užkerta kelią formuotis Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies aiškinimo ir taikymo teismų praktikai ir kelia esmines abejones dėl teismų galimybių vykdyti teisingumą pagal šią nuostatą.

4.3. Šiame kontekste paminėtina, kad pareiškėjo ginčijama Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostata tiek, kiek joje nurodyta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, aiškinta ir, atsižvelgiant į konkrečias bylos faktines aplinkybes, taikyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, formuojančio administracinių teismų praktiką, nagrinėtose bylose. 2014 m. balandžio 22 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-822-107/2014 ir 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-442-2240/2012, be kita ko, išaiškinta, kad Interesų derinimo įstatymas taikytinas asmenims, kurie nurodyti jo 2 straipsnio 1 dalyje, neatsižvelgiant į tai, kaip šių asmenų ar institucijų ir įstaigų, kuriose šie asmenys dirba, teisinį statusą reglamentuoja kiti įstatymai, taip pat kad pagal minėto įstatymo 2 straipsnio 1 dalį tam, kad asmuo būtų laikomas dirbančiu valstybinėje tarnyboje, privalu nustatyti, pirma, ar asmens darbovietė, t. y. viešoji įstaiga ar asociacija, gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų ir, antra, ar asmuo turi administravimo įgaliojimų.

4.4. Taigi pareiškėjas, Konstitucinio Teismo prašydamas ištirti Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies tiek, kiek minėtoje nuostatoje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, atitiktį iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui, prašo išsiaiškinti jam kilusius minėtos nuostatos aiškinimo ir taikymo klausimus, kurie gali būti išspręsti, be kita ko, teismams nagrinėjant konkrečias bylas.

5. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymą jis nesprendžia teisės aktų taikymo klausimų, kad tokius klausimus sprendžia institucija, turinti įgaliojimus taikyti teisės aktus (*inter alia* 2006 m. lapkričio 20 d., 2010 m. lapkričio 16 d., 2011 m. rugsėjo 5 d. sprendimai), ir kad abejones dėl įstatymų taikymo turi pašalinti pats teismas, išsiaiškindamas taikomas normas (1994 m. liepos 11 d. sprendimas, 2001 m. sausio 11 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad įstatymų leidėjo neišspręsti teisės taikymo klausimai yra teismų praktikos dalykas (1998 m. liepos 9 d. nutarimas, 2006 m. lapkričio 20 d., 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimai); taigi įstatymų leidėjo neišspręstus teisės taikymo klausimus gali spręsti teismai, nagrinėjantys ginčus dėl atitinkamų teisės aktų (jų dalių) taikymo (2006 m. lapkričio 20 d., 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimai).

Pažymėtina, kad aiškinti teisės normos esmę yra valstybės institucijos, taikančios įstatymą,

pareiga (1994 m. liepos 11 d., 2010 m. lapkričio 16 d. sprendimai, 2011 m. spalio 25 d. nutarimas).
Prašymai išaiškinti, kaip turi būti taikomos įstatymo (ar kito teisės akto) nuostatos, yra nežinybingi Konstituciniam Teismui (2002 m. rugsėjo 23 d., 2006 m. lapkričio 20 d., 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimai).

6. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti nagrinėti pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą ištirti Interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio (su 2014 m. gegužės 8 d. pakeitimais) 1 dalies tiek, kiek joje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, atitiktį iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui.

II

7. Pareiškėjo ginčijamame Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnyje (su 2017 m. balandžio 27 d. pakeitimais) „Deklaracijos pateikimas“ nustatyta:

„1. Privačius interesus deklaruojantys asmenys privalo pateikti deklaraciją elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka per 30 kalendorinių dienų nuo jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos (išskyrus šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus atvejus).

2. Asmenys, pretenduojantys dirbti valstybinėje tarnyboje (išskyrus asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, ir asmenis, kurių duomenys įstatymų nustatyta tvarka yra įslaptinti ir (arba) kurie vykdo žvalgybą, kontržvalgybą arba kriminalinę žvalgybą), pateikia deklaraciją iki jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos, jeigu kiti teisės aktai nenustato kitaip.

3. Asmenys, kurių duomenys įstatymų nustatyta tvarka yra įslaptinti ir (arba) kurie vykdo žvalgybą, kontržvalgybą arba kriminalinę žvalgybą, per 30 kalendorinių dienų nuo jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos pateikia deklaraciją institucijos (juridinio asmens), kurioje dirba, vadovui ar jo įgaliotam atstovui tos institucijos (juridinio asmens) nustatyta tvarka.

4. Viešojo pirkimo komisijos nariai, asmenys, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai privačių interesų deklaraciją pateikia elektroninėmis priemonėmis (jeigu jos dar nebuvo pateiktos) iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose pradžios. Viešojo pirkimo komisijos narys, asmuo, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtas atlikti supaprastintus pirkimus, ar viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis ekspertas, nepateikę privačių interesų deklaracijos, neturi teisės dalyvauti

viešajame pirkime ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų.

5. Deklaracija gali būti teikiama ne tik institucijos (juridinio asmens), kurioje asmuo dirba, vadovui ar jo įgaliotam atstovui, bet ir pavaldaus ar atskaitingo juridinio asmens arba kito juridinio asmens vadovui ar jo įgaliotam atstovui, jeigu tai numato tos institucijos (juridinio asmens) veiklos tvarką nustatantis teisės aktas.

6. Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka deklaracijų turinčios teisę reikalauti institucijos jas išsireikalauja iš deklaruojančiojo asmens darbovietės arba iš Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos.“

8. Minėta, kad pareiškėjas Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnio atitiktimi iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems vidinės teisės sistemos darnos, teisinio aiškumo principams abejoja tiek, kiek jame nėra nustatyta teisinio reguliavimo, susijusio su asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, deklaracijų pateikimo terminais ir pareigos deklaruoti privačius interesus trukme.

8.1. Pareiškėjas, prašyme grįsdamas šias savo abejones, nurodo, kad Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnyje nėra nustatyta, kada turi būti pateikiama asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, deklaracija (ar kai viešoji įstaiga ir asociacija pradeda dalyvauti tam tikrose procedūrose, susijusiose su lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų gavimu, ar kai baigiamos procedūros ir paskiriamos lėšos iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ar kai pradedama atlikti tam tikrus veiksmus, susijusius su šių lėšų panaudojimu, ir pan.), taip pat nėra nustatyta, kiek laiko trunka pareiga deklaruoti privačius interesus (iki procedūrų, susijusių su lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų gavimu, pvz., viešųjų pirkimų procedūros, pabaigos, iki veiksmų, susijusių su iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų gautų lėšų panaudojimu, pvz., tam tikro projekto, kuriam skirtos lėšos, atlikimo pabaigos, visą laiką, jeigu viešoji įstaiga ar asociacija nuolat gauna lėšas iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ar pan.).

8.2. Kartu pareiškėjo prašyme nurodoma, kad Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnis skirtas būtent deklaracijos pateikimo tvarkai reglamentuoti, todėl būtent šiame straipsnyje turėtų būti nustatyta ir asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, privačių interesų deklaracijos pateikimo tvarka.

Todėl, pareiškėjo vertinimu, šio įstatymo 5 straipsnyje nenustatytasis teisinis reguliavimas laikytinas legislatyvine omissija, kuri prieštarauja iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantiems vidinės teisės sistemos darnos ir teisinio aiškumo reikalavimams.

8.3. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad teisės spraga, *inter alia* legislatyvinė omisija, reiškia, jog atitinkamų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas apskritai nei eksplicitiškai, nei implicitiškai nėra nustatytas nei tame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, tačiau poreikis tuos visuomeninius santykius teisiškai sureguliuoti yra, o legislatyvinės omisijos atveju tas teisinis reguliavimas, paisant iš Konstitucijos kylančių teisės sistemos nuoseklumo, vidinio neprieštaravimo imperatyvų ir atsižvelgiant į tų visuomeninių santykių turinį, turi būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje), nes to reikalaujama kuriame nors aukštesnės galios teisės akte, *inter alia* pačioje Konstitucijoje (*inter alia* 2006 m. rugsėjo 8 d. sprendimas, 2013 m. gegužės 2 d., 2016 m. sausio 25 d. nutarimai).

8.4. Pažymėtina, kad pareiškėjas pateikia teisinius argumentus, pagrindžiančius jo poziciją, kodėl, vadovaujantis iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiais vidinės teisės sistemos darnos, teisinio aiškumo principais, Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnyje turėtų būti nustatytas teisinis reguliavimas, susijęs su asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, privačių interesų deklaracijų pateikimo terminais ir pareigos deklaruoti privačius interesus trukme.

9. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymas ištirti Interesų derinimo įstatymo 5 straipsnio (su 2017 m. balandžio 27 d. pakeitimais) atitiktį konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek jame nėra nustatyta teisinio reguliavimo, susijusio su asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, deklaracijų pateikimo terminais ir pareigos deklaruoti privačius interesus trukme, atitinka Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytus reikalavimus, todėl yra priimtinas nagrinėti Konstituciniame Teisme.

III

10. Pareiškėjo ginčijamose Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio „Privačių interesų duomenų viešumas“ 1 dalyje (su 2017 m. gegužės 11 d. pakeitimais), šio straipsnio 2 dalyje (su 2015 m. gruodžio 15 d. pakeitimais) nustatyta:

„1. Valstybės politikų, valstybės pareigūnų, teisėjų, valstybės ir savivaldybių institucijų vadovų ir jų pavaduotojų, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, valstybės tarnautojų, einančių institucijų ar įstaigų struktūrinių padalinių vadovų ir jų pavaduotojų pareigas, valstybės ir savivaldybių įmonių, biudžetinių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų, viešųjų įstaigų ir asociacijų, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, vadovų ir jų pavaduotojų, Lietuvos banko darbuotojų, turinčių viešojo administravimo įgaliojimus (atliekančių finansų rinkos priežiūros, vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų nagrinėjimo ne teisme funkcijas ir kitas viešojo administravimo funkcijas), akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise

priklauso valstybei ar savivaldybei, stebėtojų tarybų, valdybų narių, vadovų ir jų pavaduotojų, valstybės ir savivaldybių įmonių valdybų narių, politinių partijų pirmininkų ir jų pavaduotojų, valstybės politikų visuomeninių konsultantų, padėjėjų, patarėjų, Lietuvos Respublikos Seimo komitetų patvirtintų ekspertų, ministerijų kolegijų narių, Privalomojo sveikatos draudimo tarybos narių, Privalomojo sveikatos draudimo tarybos visuomeninių patarėjų, Nacionalinės sveikatos tarybos narių, gydytojų, odontologų ir farmacijos specialistų, dirbančių biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, valstybės ir savivaldybių įmonėse bei įmonėse, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei, turinčiose asmens sveikatos priežiūros ar vaistinės veiklos licenciją, taip pat viešojo pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų (išskyrus deklaracijų duomenis asmenų, kurių duomenys įstatymų nustatyta tvarka yra įslaptinti ir (arba) kurie vykdo žvalgybą, kontržvalgybą arba kriminalinę žvalgybą) deklaracijų duomenys yra vieši ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka skelbiami Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje. Asmens, kurio deklaracijos duomenys yra vieši, praradusio deklaruojančio asmens statusą, prašymu Vyriausioji tarnybinės etikos komisija organizuoja deklaracijos viešo skelbimo Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje nutraukimą.

2. Negali būti viešai skelbiami deklaracijoje nurodyti asmens kodas, valstybinio socialinio draudimo pažymėjimo numeris, ypatingi asmens duomenys, taip pat kiti duomenys, kuriuos skelbti draudžiama pagal įstatymus. Be to, neskelbiami kitos sandorio šalies fizinio asmens duomenys.“

Taigi pareiškėjo ginčijamoje Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodyti ne visi šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje išvardyti valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys, o tik tie, kurie eina tam tikras pareigas; šias pareigas einančių asmenų Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai pateiktos privačių interesų deklaracijos skelbiamos viešai, išskyrus duomenis, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje. Vadinasi, pagal ginčijamą teisinį reguliavimą ne visų asmenų, dirbančių valstybinėje tarnyboje, pateiktose privačių interesų deklaracijose nurodyti duomenys yra vieši ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka skelbiami jos interneto svetainėje.

11. Minėta, kad pareiškėjas prašo ištirti Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 1, 2 dalių atitiktį Konstitucijos 22 straipsniui, konstituciniam proporcingumo principui tiek, kiek jose nustatyta, kad privačių interesų deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami viešai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje.

11.1. Pareiškėjo nagrinėjamoje administracinėje byloje sprendžiamas Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas pažeidusiu pareigą deklaruoti privačius interesus, teisėtumo klausimas. Priimant šį Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos

sprendimą vadovautasi Interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies, 4 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kuriose įtvirtinta, be kita ko, kad valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus pateikdami privačių interesų deklaraciją. Minėta, kad Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje yra išvardyti asmenys, kurių teikiamos privačių interesų deklaracijos turi būti skelbiamos viešai, o Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kokius privačių interesų deklaracijų duomenis skelbti viešai draudžiama. Iš pareiškėjo prašymo ir jo nagrinėjamos administracinės bylos medžiagos matyti, jog šioje administracinėje byloje sprendžiamas ne privačių interesų deklaracijų duomenų viešumo klausimas, o klausimas, ar asmuo konkrečiu atveju apskritai turėjo pareigą deklaruoti privačius interesus pateikdamas privačių interesų deklaraciją.

11.2. Taigi Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies (su 2017 m. gegužės 11 d. pakeitimais), šio straipsnio 2 dalies (su 2015 m. gruodžio 15 d. pakeitimais) nuostatos tiek, kiek jose nustatyta, kad privačių interesų deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami viešai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje, pareiškėjo nagrinėjamoje administracinėje byloje netaikytinos.

12. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą teismas į Konstitucinį Teismą gali kreiptis su prašymu ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja ne bet koks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), o tik toks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), kuris turėtų būti taikomas to teismo nagrinėjamoje byloje (*inter alia* 2010 m. lapkričio 29 d., 2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimai, 2014 m. rugpjūčio 29 d. sprendimas).

Pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą teismas neturi *locus standi* kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja toks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), kuris neturėtų (negalėtų) būti taikomas to teismo nagrinėjamoje byloje (*inter alia* 2007 m. gegužės 22 d., 2010 m. lapkričio 29 d., 2013 m. liepos 5 d. nutarimai, 2014 m. birželio 17 d., 2014 m. liepos 7 d. sprendimai).

13. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčio teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą (69 straipsnio 1 dalies 1 punktą).

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą ištirti Interesų derinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies (su 2017 m. gegužės 11 d. pakeitimais), 2 dalies (su 2015 m. gruodžio 15 d. pakeitimais) tiek, kiek jose nustatyta, kad deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami viešai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje, atitiktį Konstitucijos 22 straipsniui, konstituciniam proporcingumo principui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25, 28 straipsniais, 69 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 69 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 70 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

1. Priimti pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą Nr. 1B-19/2018 ištirti, ar konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 5 straipsnis (su 2017 m. balandžio 27 d. pakeitimais) tiek, kiek jame nėra nustatyta teisinio reguliavimo, susijusio su asmenų, dirbančių viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turinčių administravimo įgaliojimus, deklaracijų pateikimo terminais ir pareigos deklaruoti privačius interesus trukme.

2. Atsisakyti priimti pareiškėjo Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymą Nr. 1B-19/2018 ištirti, ar:

– iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančiam teisinio aiškumo principui neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 2 straipsnio (su 2014 m. gegužės 8 d. pakeitimais) 1 dalis tiek, kiek joje įtvirtinta, kad asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, priskiriami asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose ir asociacijose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus;

– Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsniui, konstituciniam proporcingumo principui neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 10 straipsnio 1 dalis (su 2017 m. gegužės 11 d. pakeitimais), 2 dalis (su 2015 m. gruodžio 15 d. pakeitimais) tiek, kiek jose nustatyta, kad deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami viešai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas